

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita desfășurată la Penitenciarul Spital Dej

Sumar:

Prezentul Raport întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Penitenciarul Spital Dej este structurat pe trei capitole, după cum urmează :

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Potrivit art. 14 și art. 29⁷ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 11 noiembrie 2015, a fost efectuată o vizită inopinată la Penitenciarul Spital Dej.

Din echipa de vizită au făcut parte: doamna [REDACTED], consilier în cadrul Centrului zonal Alba al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție; domnul [REDACTED], medic, desemnat de Colegiul Medicilor din România și doamna [REDACTED], reprezentant al Organizației Neguvernamentale Liga Apărării Drepturilor Omului (LADO) Filiala Cluj.

Obiectul vizitei l-a constituit verificarea condițiilor de cazare și tratamentul aplicat beneficiarilor.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Penitenciarul Spital Dej a fost înființat prin Ordinul Ministerului Justiției la data de 01.07.1997, ca unitate independentă în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, funcționând într-un ansamblu de clădiri, din care unele sunt încadrate ca monumente istorice, situat în Municipiul Dej, județul Cluj, str. Parcului, nr.18.

Penitenciarul Spital Dej a fost asimilat unui spital județean de categoria III, având contract cu CASAOPSNAJ și funcționează cu 3 structuri:

- Sectorul pază (posturi personal 68 din care ocupate 66)- deficit 2;
- Sectorul administrativ (28 de posturi din care 24 ocupate)- deficit 4;
- Sectorul spital (posturi personal medical 65 din care 46 ocupate)- deficit 19 din care 12 medici. **Deficitul de personal medical cu studii superioare era în special la specialitățile ATI, Chirurgie și Laborator.**

Penitenciarul Spital Dej funcționa cu următoarele secții de specialitate: Chirurgie, ORL (și audiologie), Oftalmologie, Interne cu subsecții de Boli Interne, Cardiologie și Boli Cronice. Ni s-a menționat faptul că se fac demersuri pentru crearea

unei secții de Geriatrie având în vedere creșterea constantă a numărului de deținuți cu vârsta de peste 65 de ani. În cadrul acestuia funcționa și un laborator dotat cu echipamente corespunzătoare.

Farmacia era încadrată cu personal de specialitate și se ocupa de aprovizionarea cu medicamentele necesare pentru Penitenciarul Spital Dej dar și pentru cabinetele medicale de la penitenciarele arondate. Asistența medicală primară s-a derulat prin intermediul unității în baza contractelor încheiate cu CASAOPSNAJ ca reprezentant legal al cabinetelor medicale de la unitățile arondate: Penitenciarul Gherla, Penitenciarul Aiud, Penitenciarul Bistrița, Penitenciarul Baia Mare, Penitenciarul Satu-Mare, Penitenciarul Târgu-Mureș, Penitenciarul Oradea și Penitenciarul Miercurea Ciuc.

Era asigurat serviciul de gardă permanent. Existau două blocuri operatorii: Chirurgia Generală și ORL cu circuit corespunzător și un sistem modern de sterilizare, intervențiile chirurgicale acoperind o paletă largă de patologii. Tratamentul medicamentos era administrat regulat fiecărui pacient, conform dozei și intervalului prescris.

În anul 2014, Penitenciarul Spital Dej a primit premiul de excelență în asistență medicală „Correctional Excellence Awards”, Healthcare Award ICPA 2014, în baza unui proiect pilot în telemedicină.

Penitenciarul Spital Dej dispunea de un număr de 148 de paturi (era autorizat cu frecvența anuală de către Direcția de Sănătate Publică). La data efectuării vizitei se aflau în custodia acestuia un număr de 121 de persoane private de libertate fiind așteptat un număr de încă 9 persoane de la Penitenciarul Gherla, 14 dintre persoanele deținute erau detașate pentru muncă la bucătărie, servire, etc.

Penitenciarul Spital Dej acorda asistență medicală atât deținuților adulți cât și minorilor cu mențiunea că la data efectuării vizitei nu se aflau minori în custodie. Directorul unității și șeful Serviciului Pază și Regim ne-au precizat faptul că triajul persoanelor aflate în custodie se făcea în primul rând pe categoriile de vârstă: minori (14-18 ani), tineri (18-21ani), majori (21-60ani) și vârstnici (peste 60 de ani) apoi după

afecțiunile medicale. Încadrarea în saloane ținea cont de vârsta, rudenia, preferințe/obiceiuri.

Clădirea Penitenciarului Spital Dej era construită pe 3 (P+2) niveluri, care erau amenajate și funcționau astfel:

La parter: saloane pentru pacienții recent internați aflați în curs de evaluare medicală pentru transferul ulterior la secțiile de specialitate. Saloanele erau structurate pentru câte 2 pacienți, având două paturi suprapuse și separat chiuveta și toaleta. În unele saloane era în curs amenajarea instalației de duș. Majoritatea camerelor erau cu pereții în stare bună, **mici zone deteriorate existând în special la colțuri** (s-a menționat reparația problemelor de acest tip datorită vechimii mari a clădirii). La acest nivel era amenajată sala de baie cu toalete și dușuri, aflate în stare bună, funcționale –cu aceleași probleme minore de mai sus legate de zugrăveala pereților. Numărul de camere de la acest nivel a fost redus datorită necesității amenajării: unui cabinet de examinare, camerei de izolare și supraveghere permanentă (inclusiv supraveghere video), camerei cu duș pentru persoane cu handicap locomotor și camerei de așteptare pentru deținuții în curs de externare.

La etajele superioare funcționau secțiile de specialitate având saloane cu câte 2 paturi/cameră și 2 saloane cu 7 paturi/cameră, existând câte o sală de baie comună pe fiecare etaj dotată cu dușuri. Programul de vizionare la TV era de luni-joi de la orele 9,00-19,00 și 20,00-23,00, iar vineri și sâmbătă între orele 9,00-19,00 și 20,00-24,00. În perioada sărbătorilor religioase (Paște, Crăciun), cu ocazia Anului Nou precum și în cazul televizării anumitor competiții sportive sau emisiuni culturale mai deosebite programul TV se putea prelungi cu acordul directorului unității.

Toate camerele erau dotate cu TV, paturi, cutii pentru haine depozitate sub pat, baie cu chiuvetă și wc, unele camere beneficiind și de dușuri proprii.

Echipa de vizitare a constatat că fiecare cameră beneficia de iluminat natural prin ferestre care asigurau aerisirea și iluminat artificial corespunzător.

A fost menționată de către conducerea unității implementarea unui program riguros legat de îmbrăcămintea pacienților-deținuți: efectele personale erau depozitate în cutii închise sub paturi, pacienții primind cazarmament complet la internare

(pijamale, saltea, lenjerie). Efectuarea curățeniei în saloane era asigurată de personalul unității.

La data vizitei era în derulare un program pentru schimbarea saltelelor uzate cu unele noi, dar la etajele 1 și 2 în unele din camerele vizitate existau paturi cu saltele necorespunzătoare.

În urma discuțiilor avute cu persoanele custodiate, aceste s-au arătat mulțumite de condițiile de cazare și tratamentul de specialitate acordat.

Hrana era distribuită între orele 07.00- 7.30, 13.00- 13.30, 19.30-20.00. Regimul pentru pacienții cu diabet zaharat cuprindea în plus două gustări. Hrana se prepara diferențiat pe norme și regimuri alimentare în bucătăria penitenciarului, corespunzător amenajată. La intrarea în bucătărie era afișată o listă cu reguli pentru vizitatori. Circuitul pentru blocul alimentar respecta normele în vigoare iar rația de hrană era riguros respectată. Zilnic se recoltau probe pentru fiecare regim alimentar care erau păstrate 48 de ore pentru eventuale verificări. Preparatele erau transportate cu liftul fiind apoi distribuite pacienților. Meniul era afișat pe holul de acces către saloane alături de drepturile și obligațiile persoanelor aflate în custodia unității, de programul de colectare a lenjeriei și programul de audiențe. Exista disponibil și un mercurial pentru mărfurile ce pot fi achiziționate de la magazinul propriu în conformitate cu reglementările în vigoare. La ora efectuării vizitei se distribuia masa de prânz, membrii echipei de vizită constatând că mâncarea preparată avea gust, miros și aspect corespunzător. Deținuților pacienți li se servea masa în cameră.

Spălătoria spitalului era amenajată corespunzător în clădirea anexă și era dotată cu mașini de spălat automate de mare capacitate și sală de uscătorie. Pacienții custodiați beneficiau de furnizare a căldurii și apei calde în permanență prin dotarea unității cu un sistem modern de încălzire cu eficiență net superioară față de vechea structură. Baia se efectua în fiecare zi după un program stabilit astfel:

- pe secția E2 camerele mici între orele 14,00-15,00; camerele mari nr. 18, 19 între orele 09,00-10,00, camerele mari nr. 20, 21 între orele 20,00-21,00;
- pe secția E3 camerele mici între orele 12,00-13,00, camerele mari nr. 34, 35 între orele 09,00-10,00, camerele mari nr. 36, 37 între orele 20,00-21,00.

Programul de plimbare pentru persoanele aflate în custodia penitenciarului era de 2 ore/zi într-un spațiu amenajat destinat programului de ieșire în aer liber.

Deratizarea și dezinsecția a fost asigurată de o firmă specializată, ultima operațiune fiind efectuată în data de 25.08.2015 în sectoarele dețineră, administrativ, pod, subsoluri, bloc alimentar, secția radiologie, curți interioare, arhivă.

Colectarea deșeurilor se făcea separat pe tipuri distincte, în scop de reciclare, în tomberoane inscripționate.

Din actele studiate și din discuțiile purtate cu reprezentanții conducerii Penitenciarului Spital Dej a rezultat că în perioada ianuarie – octombrie 2015 au fost înregistrate un număr de 13 refuzuri de hrană. În anul 2014 au avut loc 7 decese în unitate, iar în anul 2015 până la data efectuării vizitei 4 decese. În perioada 01.01.2015- 06.11.2015 au avut loc un număr de 21 de comportamente agresive, dintre care un număr de 12 comportamente autoagresive prin: introducerea de material biologic -1, ingerare lame de ras-1, plăgi tăiate-8, tentative de suicid prin spânzurare -2 (aceeași persoană) și 8 comportamente heteroagresive realizate prin: lovire membru inferior determinat de discuții contradictorii-1, lovire zonă torace determinată de furt de bagaj între deținuți-1, lovire zonă pomete stâng pentru furt țigări-1, lovire zonă pectorală stângă determinată de neînțelegeri-1, lovire zonă buză superioară determinată de furt țigări-1, lovire zona feței determinate de conflicte spontane-3, lovire zonă pectorală stângă determinată pe fondul lipsei de țigări-1. Toate aceste comportamente agresive au fost analizate în cadrul Comisiei de implementare a „Strategiei de reducere a comportamentelor agresive” din cadrul unității.

Dotarea cu mijloace de transport era deficitară – exista o ambulanță și un mijloc de transport auto, insuficiente pentru asigurarea transportului persoanelor la internare sau la externare către unitățile penitenciare. Lipsa mijloacelor de transport determina disfuncționalități: depășirea duratei internării pacienților pentru că nu pot fi transportați către penitenciar și în consecință amânarea internării altor pacienți.

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

**conducerii Penitenciarului Spital Dej
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. efectuarea demersurilor pentru completarea cu personal medical;
2. achiziționarea mijloacelor de transport necesare pentru transportul pacienților deținuți;
3. asigurarea reparațiilor necesare în zonele cu zugrăveala deteriorată.

București, 7 aprilie 2016